

CNEPHASIA LONGANA, EEN BESCHADIGER VAN DE
SCHEUTTOPPEN VAN FRUITGEWASSEN¹

Cnephasia longana damaging shoots of fruit plants

D. J. DE JONG en A. VAN FRANKENHUYZEN

Instituut voor Plantenziektenkundig Onderzoek (I.P.O.), Wageningen
Plantenziektenkundige Dienst (P.D.), Wageningen

In the Netherlands, the polyphagous larvae of *Cnephasia longana* Haworth occur locally on apple and pear trees, damaging the growing shoot-tips. They are also observed on red currant bushes, strawberry, beet, clover, lucerne and creeping thistle. A useful degree of control has been obtained with organo-phosphorus sprays.

Eind juni 1953 merkten wij in een boomgaard bij Goes op, dat scheuten van jonge appelbomen op opvallende wijze waren aangetast door vuilwitte tot geelgrijze rupsen, die gangen van één tot twee centimeter lengte en enkele millimeters doorsnede in de scheuttoppen vraten. De jonge bladeren werden door spinseldraden bijeen gehouden. De rups bevond zich meestal in het met spinseldraden en bruine uitwerpselen omgeven gangetje dat bij de top de scheut inliep, maar soms ook in de samengesponnen blaadjes. Door de vreterij aan de scheuten verdroogde de top en werd bruin (fig. 1). Ook enkele oudere appelstruiken waren aangetast.

In 1954 werd te Wouw (N.Br.) op een kwekerij met appelonderstammen een ernstige aantasting geconstateerd en in 1958 te Baarle Nassau (N.Br.) een aantasting van appel en in mindere mate van peer.

In de laatste vier jaren zijn de aantastingen echter op verschillende plaatsen in ons land waargenomen, o.a. door de heer J. F. VAN DIJKE in 1961 en 1962 op jonge appelbomen bij Buurmalsen in de Betuwe. In 1962 waren te Alphen (N.Br.) veel scheuten in een perceel jonge bessestruiken aangetast. In dezelfde jaren werd ook op verscheidene plaatsen in Zeeland, bijv. bij Nisse (Zuid-Beveland) en bij Isabellasluis (Zeeuws-Vlaanderen), schade op jonge appelbomen vastgesteld. Soms was meer dan de helft van het aantal scheuten aangetast. Ook in de omgeving van Veendam is de laatste jaren een vrij ernstige aantasting opgetreden en wel op appelonderstammen in boomkwekerijen. Voor jonge bomen bleek de aantasting in de eerste jaren zeer schadelijk te zijn omdat nevenogen uitliepen en vertakkingen optraden (fig. 2).

Verder werd vastgesteld, dat de soort polyfaag is. Wij troffen de rupsen aan op biet, klaver, luzerne, akkerdistel en aardbei, van welke planten de bladeren waren samengesponnen.

Uit op verschillende plaatsen in ons land verzamelde rupsen werden enkele vlinders gekweekt, die door de heer C. F. VAN DE BUND (Plantenziektenkundige Dienst, Wageningen) en Drs. J. H. KUCHLEIN (Laboratorium voor Zoölogie van de Landbouwhogeschool, Wageningen) gedetermineerd werden als *Cnephasia longana* Haworth (Lepidoptera, Tortricidae).

EDWARDS & MOTE (1936) vermelden voor Oregon (U.S.A.) als voedselplanten

¹ Aangenomen voor publikatie 7 mei 1965.

FIG. 1. Aantasting van een scheuttop van appel door een rups van *Cnephasia longana*. Het inboorgat bevindt zich bij de aanhechting van het blad; de scheuttop is verdord. Baarle Nassau, begin juli 1958.

Infestation of shoot tip of apple by a caterpillar of Cnephasia longana. The bore-hole is near the attachment of the leaf; the shoot tip is wilted. Baarle Nassau, beginning of July 1958.

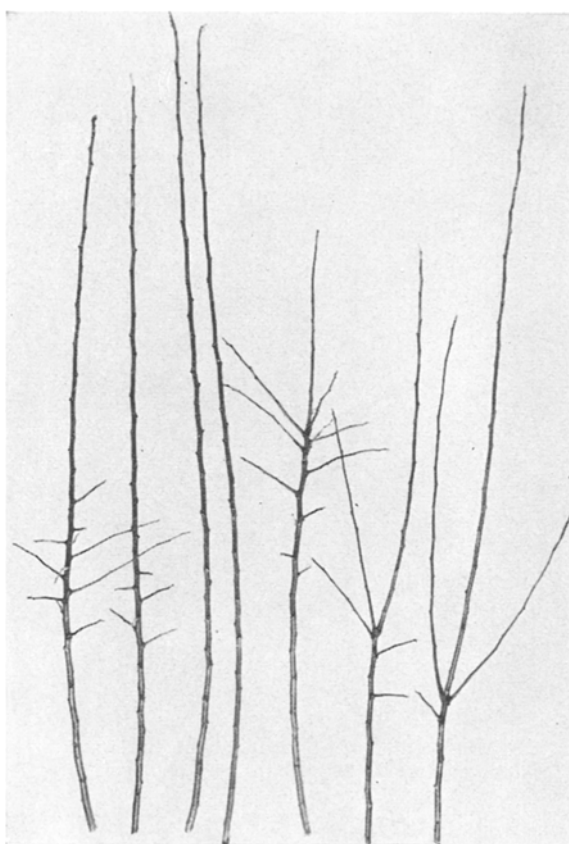

FIG. 2. Appel-onderstammen MM 109. Links vier normale planten, rechts drie planten die vertakt zijn ten gevolge van de beschadiging van de eindknoppen in de vorige zomer. Winschoten, voorjaar 1962.
Apple rootstocks MM 109. Left: four normal plants; right: three plants, furcated as a result of the infestation of the terminal bud in the preceding summer. Winschoten, spring 1962.

29 soorten, behorende tot 12 families, o.a. grassen. Aantasting van appel, peer en zwarte bes door rupsen van *Cnephasia longana* blijkt in 1949 en de volgende jaren ook te zijn opgetreden in Essex (Engeland), waar volgens GOUGH (1952) de scheuten op dezelfde wijze werden beschadigd als door ons werd waargenomen.

Wat betreft de bestrijding is enige malen vastgesteld, dat door een bespuiting met azinfosmethyl (Gusathion) ca. 90% van de half tot bijna volgroeide rupsen werd gedood. In proeven van de Plantenziektenkundige Dienst te Veendam bleek ook carbaryl (Sevin) een bruikbaar bestrijdingsmiddel te zijn.

LITERATUUR

- EDWARDS, W. D. & D. C. MOTE – 1936. Omnivorous leaf tier, *Cnephasia longana* Haw., a relatively new pest of strawberries, iris and other crops in Oregon. J. econ. Ent. 29:1118–1123.
- GOUGH, H. C., – 1952. The tortrix *Cnephasia longana* on fruit trees in Essex. Plant Pathol. 1:31.